

การรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน
ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
**Visitors' Perceptions of Tourism Impacts:
Thai-Samakki Subdistrict, Wang Nam Keaw District,
Nakorn Ratchasima Province**

รวินันท์ โปทะ^{1,*}, แสงสรรค์ ภูมิสถาน¹ และ นันทชัย พงษ์พัฒนานุรักษ์²
Ravinan Phota^{1,*}, Sangsan Phumsathan¹ and Nantachai Pongpattananurak²

ABSTRACT

Understanding visitors' perceptions of tourism impacts at tourism destinations can underpin proactive impact management strategies. The purposes of this study were to examine the tourism impact perceptions of visitors to Thai Samakki Subdistrict, one of the popular tourism destinations located in Dong Phrayayen-Khao Yai, a natural world heritage site, and to determine the factors affecting their perceptions. In total, 800 questionnaires were distributed to domestic visitors. Fieldwork was conducted during August–December 2013. Overall, visitors recognized the positive impacts brought by tourism activities more than the negative side. Visitors perceived positive impacts at the high level. Increasing the income and revenue of local people and government, improving employment opportunities, and promoting visitors' conservation awareness were the most positive perceived impacts, respectively. On the other hand, visitors perceived negative impacts at the moderate level. The most negative perceived impacts were trespassing on national park area by resorts, changing the natural landscape to tourism, and visual pollution from billboards, respectively. The results of ordinal regression analysis indicated that the negative impact perceptions of visitors were significantly influenced by their level of education, the number of sites that they visited, the season of travel, and awareness of world heritage value. Based on the study, it is recommended that management by the government sector needs to raise visitors' awareness and appreciation of the world heritage site to improve their behavior to be more respectful of the natural area.

Keywords: tourism impact, impact perceptions, Thai-Samakki Subdistrict, natural world heritage site

¹ ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

² ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Department of Forest Biology, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

* Corresponding author, e-mail: fforssp@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้นักจัดการพื้นที่สามารถกำหนดแนวทางในการจัดการผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่ส่งต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งโดยตั้งอยู่ในพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติดงพญาเย็น-เขาใหญ่ว่าใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้มาเยือนชาวไทย จำนวน 800 ตัวอย่าง ทำการศึกษาในช่วงเดือนสิงหาคม-เดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม ผู้มาเยือนมีการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางด้านลบมากกว่าด้านลบ ผู้มาเยือนมีการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกที่เกิดขึ้นในระดับมาก โดยผลกระทบที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและภาครัฐ การสร้างโอกาสในการจ้างงาน สร้างอาชีพ และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ตามลำดับ ในส่วนผลกระทบทางด้านลบ ผู้มาเยือนมีการรับรู้ในระดับปานกลาง โดยผลกระทบด้านลบที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ การบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างรีสอร์ท การสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และทัศนอุจาดจากแผ่นป้ายโฆษณาต่างๆ ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางด้านลบ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ฤดูกาลที่มาเยือนพื้นที่ และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ในการจัดการผู้มาเยือน ทางภาครัฐควรใช้วิธีที่สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของมรดกโลกให้แก่ผู้มาเยือนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

บทคัดย่อ: ผลกระทบทางการท่องเที่ยว การรับรู้ผลกระทบ ตำบลไทยสามัคคี มรดกโลกทางธรรมชาติ

บทนำ

ตำบลไทยสามัคคี อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติและเชิงเกษตร เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็นในช่วงฤดูหนาว และได้รับการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นแหล่งโอโซนสูงเป็นอันดับที่ 7 ของโลก ได้รับการขนานนามว่าเป็น "สวิตเซอร์แลนด์แดนอีสาน" (องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2556) ส่งผลให้ผู้มาเยือนเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นจำนวนมากจากการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวดังกล่าว ส่งผลให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น บ้านพักตากอากาศ รีสอร์ท ลานกางเต็นท์ รวมถึงร้านอาหารซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มาเยือน ทั้งนี้ยังรวมถึงการทำเกษตรกรรม ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ทำสวนผลไม้ เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม ตำบลไทยสามัคคียังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านการเป็นพื้นที่คุ้มครอง เนื่องจากตำบลไทยสามัคคีมีพื้นที่ถึง 80เปอร์เซ็นต์ ที่ซ้อนทับกับอุทยานแห่งชาติทับลาน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550ก) และเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่มรดกโลกดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งสงวนระบบนิเวศตามธรรมชาติอันหลากหลาย เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ป่านานาชนิด และยังเป็นแหล่งกักเก็บน้ำและเป็นต้นน้ำลำธาร (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550ข) ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลไทยสามัคคีจึงต้องให้ความสำคัญกับ

การจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น เพื่อให้การจัดการพื้นที่ที่มรดกโลกโดยภาพรวมสามารถดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการเป็นพื้นที่มรดกโลกได้ต่อไป (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2010)

จากสถานการณ์ของตำบลไทยสามัคคีในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยทางจังหวัดนครราชสีมาได้กำหนดจุดยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาอำเภอวังน้ำเขียวซึ่งครอบคลุมตำบลไทยสามัคคีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติและนานาชาติ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ (องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2556) ส่งผลให้การท่องเที่ยวในตำบลไทยสามัคคีได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลเกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การสร้างอาชีพ การจ้างงานในพื้นที่อย่างมากมาย แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว ก็นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในทางลบด้วยเช่นกัน ทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและพื้นที่ธรรมชาติ เกิดการสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เช่น การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมต่อคนในท้องถิ่น รายได้และอาชีพขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยว เป็นต้น และผลกระทบต่อสังคม-วัฒนธรรม เช่น การหายไปของอาชีพดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เป็นต้น (แสงสรรค์, 2556) โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2553 ได้มีข่าวการบุกรุกรีสอร์ทตามสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวประการหนึ่ง

ดังนั้นในการจัดการพื้นที่มรดกโลก ต้องมีรักษาทรัพยากรจากการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวและมีการจัดการผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ รวมถึงต้องมีการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เพื่อหาแนวทางจัดการที่เหมาะสมเพื่อ

คงคุณค่าของพื้นที่มรดกโลกนั้นไว้ (UNESCO, 2010) ซึ่งการรับรู้ผลกระทบของผู้มาเยือนเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพของประสบการณ์นั้นทางการ ผลการศึกษาสามารถนำมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้มาเยือนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังนำมาใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของความ สามารถในการยอมรับให้เกิดผลกระทบและการพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา (Floyd, Jang, & Noe, 1997; Deng, Qiang, Walker & Zhang, 2003) ซึ่งการรับรู้ของบุคคลขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของกิจกรรมนั้นทางการที่ผู้มาเยือนเข้าร่วม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความตระหนัก เป็นต้น (Hammit & Cole, 1998; Priskin, 2003; Leujak & Ormond, 2007) ดังนั้นในการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลที่จำเป็นในเบื้องต้นที่ผู้จัดการพื้นที่จำเป็นต้องทราบคือ ผู้มาเยือนมีการรับรู้ผลกระทบที่เกิดกับทรัพยากร ความเสื่อมโทรมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพของประสบการณ์นั้นทางการของผู้มาเยือน รวมถึงการแสดงออกของพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Marion & Reid, 2007)

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวในตำบลไทยสามัคคี เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในพื้นที่ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ภายใต้พื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติต่อไป โดยในการศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อคือ

1) เพื่อศึกษาการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้เยือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอ

วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการผู้มาเยือน

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ศึกษา

ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ปกครองทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดนครราชสีมา มีประชากรทั้งหมด 6,534 คน และมีเนื้อที่ประมาณ 62.065 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศของตำบลไทยสามัคคี เป็นที่ราบสลับกับเนินเขาและเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำมูลและลำน้ำบางปะกง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและป่าไม้ พื้นที่ทางด้านทิศใต้ของตำบล เป็นแนวติดต่อกับอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งอดีตเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และนอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่จัดไว้เป็นป่าชุมชน แต่พื้นที่บางส่วนได้ถูกรายล้อมถูกรุก จนไม่เหลือสภาพเป็นป่า และเนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยแก่การมาท่องเที่ยวและพักผ่อน ตำบลไทยสามัคคีจึงมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาต่างๆที่สำคัญในปัจจุบัน เช่น ปัญหาการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติบางส่วนซ้อนทับกับที่ทำกินของชาวบ้านจนเกิดการบุกรุกพื้นที่ โดยในบางพื้นที่ยังมีปัญหาการบุกรุกพื้นที่โดยนายทุนจากการสร้างรีสอร์ท รวมถึงชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติทับลานเท่าที่ควร เป็นต้น (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550;

องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2556) รายละเอียดดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดและสมมุติฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ภาพที่ 2) โดยผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนไว้ทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ จำนวนกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงในพื้นที่ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ฤดูกาลที่มาเยือนพื้นที่ จำนวนวันในการมาเยือนพื้นที่ และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก

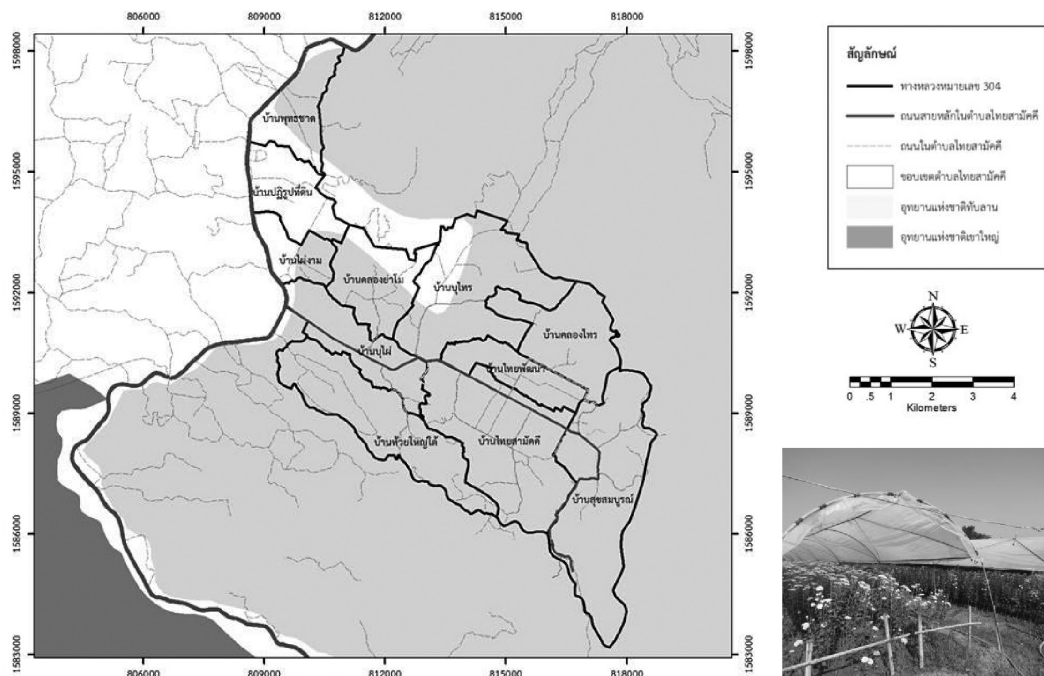
จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐาน คือ “ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ จำนวนกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงในพื้นที่ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ฤดูกาลที่มาเยือนพื้นที่ จำนวนวันในการมาเยือนพื้นที่ และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว”

การออกแบบและทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและปรับปรุงจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะแบบสอบถามมีทั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด โดยประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ ประเภทกลุ่มและจำนวนบุคคลในการมาเยือน แรงจูงใจในการมาเยือน กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมและแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ความพึงพอใจโดยรวม

ของผู้มาเยือน และความต้องการกลับมาเยือนตำบลไทยสามัคคีในอนาคต 2) ความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกโลก ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของพื้นที่มรดกโลก โดยมีระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 3) การรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงรูปแบบการเกิดผลกระทบทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน คือ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และผลกระทบต่อสังคม-วัฒนธรรม

จำนวน 13 ข้อความ ซึ่งได้จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ โดยแบ่งระดับการวัดการปรากฏของผลกระทบเป็น 6 ระดับคือ 1 (ไม่ปรากฏ) ถึง 6 (มากที่สุด) และ 4) ข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือน ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับผู้มาเยือนคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และที่อยู่ปัจจุบัน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pretest) กับผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคีจำนวน 70 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ภาพที่ 1 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอน้ำหนาว จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา: โครงการผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติทับลาน

(Reliability) ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงในพื้นที่ศึกษา โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผู้วิจัยทำการทดสอบค่า Cronbach's Alpha ในส่วนของความตระหนักถึงคุณค่ามรดกโลก ได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.732 หมายถึงแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ (พวงรัตน์, 2543)

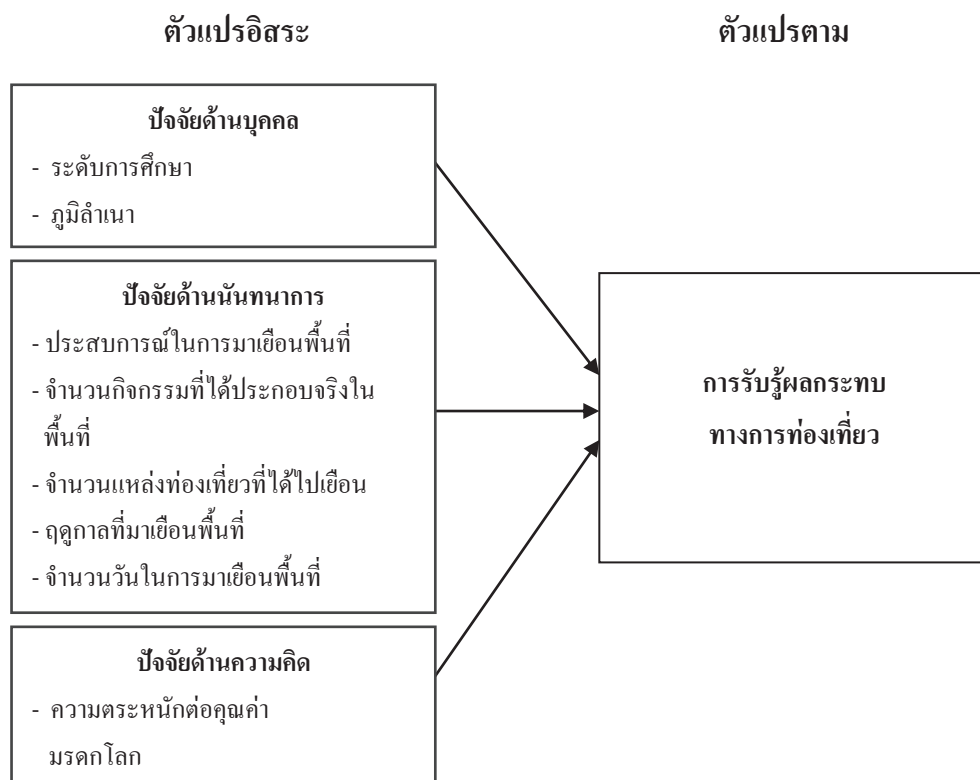
การกำหนดประชากรและขนาดตัวอย่าง

กำหนดประชากรที่ทำการศึกษา คือ ผู้มาเยือนชาวไทยอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงที่มาเยือนตำบลไทยสามัคคี กำหนดให้หน่วยในการวัดเป็นปัจเจกบุคคล (Individual) และกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อเก็บแบบสอบถามในพื้นที่ศึกษา จากสูตรของ Cochran (1953) โดยกำหนดระดับ

ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ร้อยละ 5 จากการคำนวณตามสูตรดังกล่าวได้ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อย่างน้อย 385 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างประชากร กระทำโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ผู้มาเยือนชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเยือนในตำบลไทยสามัคคี โดยกระจายการเก็บข้อมูลไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในตำบลไทยสามัคคี ในช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2556 ซึ่งครอบคลุมช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว (Low Season) เดือนสิงหาคม – กันยายน 2556 และช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (High

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

Season) เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2556 กระดาษการเก็บข้อมูลตามช่วงเวลาในวันธรรมดาและวันหยุด โดยแจกกลุ่มผู้มาเยือนกลุ่มละ 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการอธิบายลักษณะของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้หลักสถิติพื้นฐาน คือ อัตราส่วนและเปอร์เซ็นต์ (Ratio and Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; SD) และส่วนท้ายเป็นการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงอันดับ (Ordinal Regression) เพื่อใช้ทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปด้านสังคมประชากรของผู้มาเยือน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มาเยือนตำบลไทยสามัคคี จำนวน 800 ตัวอย่าง พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (52.37 %) มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปีมากที่สุด (36.73 %) (= 34.22, SD = 10.26) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (60.30 %) ด้านอาชีพปัจจุบัน ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (39.30 %) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท (27.84 %) มากที่สุด และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร (29.80 %)

รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ ไม่เคยมาเยือนตำบลไทยสามัคคี (55.76 %) ซึ่งมากกว่ากลุ่มผู้มาเยือนที่เคยมาเยือนตำบลไทยสามัคคี (44.24 %) โดยจำนวนครั้งในการมาเยือน ส่วนใหญ่เคยมาแล้ว 2-3 ครั้ง

(38.81 %) และเคยมา 1 ครั้ง (37.11 %) ส่วนใหญ่มีจุดหมายปลายทางหลักเป็นตำบลไทยสามัคคี (68.77 %) โดยมากับครอบครัวมากที่สุด (40.10 %) มีขนาดกลุ่มช่วง 2-5 คนมากที่สุด (46.49 %) ผู้มาเยือนเลือกใช้รถส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางมากที่สุด (80.05 %) ส่วนใหญ่มีการพักค้าง 1 คืนมากที่สุด (55.78 %) รองลงมาคือ ไม่พักค้าง (32.02 %) และพักค้าง 2 คืน (11.31 %) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เลือกพักค้างที่พักระเบรทริสอร์ท มากที่สุด (61.09 %) รองลงมาคือ บ้านพัก/เต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ (15.73 %) และบ้านเพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก (6.65 %) ตามลำดับ

ผู้มาเยือนมีแรงจูงใจในการมาเยือนตำบลไทยสามัคคีเพื่อพักผ่อนร่างกาย/จิตใจ มากที่สุด (78.13 %) รองลงมาคือ การพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติและอากาศบริสุทธิ์ (64.38 %) และการใช้เวลาว่างกับเพื่อน/ครอบครัว/คนรัก (51.50 %) ตามลำดับ กิจกรรมนันทนาการ/การท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนเลือกประกอบมากที่สุดคือ การชมวิวทิวทัศน์มากที่สุด (72.38 %) รองลงมาคือ พักผ่อนสบายๆ (72.38 %) และการถ่ายภาพ (63.75 %) ตามลำดับ โดยผู้มาเยือนประกอบกิจกรรม 2-3 กิจกรรม มากที่สุด (47.38 %) รองลงมาคือ 4-5 กิจกรรม (31.88 %) และประกอบกิจกรรมเดียว (12.63 %) ตามลำดับ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกไปเยือนมากที่สุดคือ ผาเก็บตะวัน (88.50 %) รองลงมาคือ ฟาร์มเห็ด Mr. Mushroom (วังน้ำเขียวฟาร์ม) (44.25 %) และสวนลุงไกร (30.88 %) ตามลำดับ โดยผู้มาเยือนมีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนมากที่สุดคือ 2-3 แหล่ง (45.63 %) รองลงมาคือ ไปเยือนแหล่งเดียว (29.25 %) และไปเยือน 4-5 แหล่ง (18.25 %) ตามลำดับ ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจโดยรวมในการเดินทางมาเยือนตำบลไทยสามัคคีอยู่ในระดับพอใจมาก (45.92 %) โดยการกลับมาเยือน ผู้มาเยือนต้องการกลับมาเยือนอีกในอนาคต (87.44 %)

ความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกโลก

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่รู้จักพื้นที่มรดกโลก (79.25 %) และผู้มาเยือนไม่รู้จักพื้นที่มรดกโลก (20.35 %) ซึ่งทราบว่าตำบลไทยสามัคคีตั้งอยู่ในพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ ดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (57.56 %) โดยภาพรวมผู้มาเยือนมีความตระหนักถึงคุณค่ามรดกโลก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.99$) เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อความทั้ง 9 ข้อความ พบว่าข้อความที่ผู้มาเยือนเห็นด้วยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เราควรอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่เพื่อให้เป็นพื้นที่มรดกโลกต่อไป ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.76$) ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของพื้นที่มรดกโลกร่วมกัน และมีหน้าที่ร่วมกันอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลกนี้ไว้ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.80$) และ การรักษาพื้นที่มรดกโลกเป็นประเด็นที่สำคัญในระดับประเทศที่ทุกคนควรให้ความสนใจ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.82$) ตามลำดับ

การรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

การรับรู้ของผู้มาเยือนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในตำบลไทยสามัคคีอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อความที่แสดงลักษณะของผลกระทบทางการท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งหมด 13 ข้อความ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับของผลกระทบตามการรับรู้ของตน โดยแบ่งระดับการรับรู้เป็น 6 ระดับ ได้แก่ ไม่เกิดผลกระทบ ผลกระทบน้อยมาก ผลกระทบน้อย ผลกระทบปานกลาง ผลกระทบมาก และผลกระทบมากที่สุด

ในส่วนของผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านบวก โดยภาพรวม ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.24$, $SD = 1.39$) เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อความแสดงลักษณะของผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก ทั้งหมด 6 ข้อ พบว่า ผลกระทบด้านบวกที่เกิด

ขึ้นที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและภาครัฐ ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 1.03$) การสร้างโอกาสในการจ้างงาน สร้างอาชีพ ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 2.98$) และส่งเสริมให้ผู้มาเยือนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 1.24$) ตามลำดับ และผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านลบ โดยภาพรวม ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 1.13$) เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อความแสดงลักษณะของผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ ทั้งหมด 7 ข้อ พบว่า ผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างรีสอร์ท ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 1.25$) การสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 1.12$) และ ปัญหาทัศนียภาพจากแผ่นป้ายโฆษณาต่างๆ ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 1.28$) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบของผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากผลกระทบทางการท่องเที่ยวส่งผลต่อพื้นที่และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของประสบการณ์ของผู้มาเยือน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่คาดว่าจะส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนไว้ทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ ภูมิสำเนา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ จำนวนกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงในพื้นที่ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ฤดูกาลที่มาเยือนพื้นที่ จำนวนวันในการมาเยือนพื้นที่ และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบของผู้มาเยือน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ

วิเคราะห์การถดถอยเชิงอันดับ พบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ถูฤดูกาลที่มาเยือน และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบของผู้มาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทั้ง 4 ปัจจัยมีทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม กล่าวคือ ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาสูง มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือนมาเยือนพื้นที่ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว และมีความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลกมากก็จะมีกรรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบมากขึ้น (ตารางที่ 1)

บทสรุป วิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ

รับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และเสนอแนะแนวทางการจัดการผู้มาเยือน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้มาเยือนชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลไทยสามัคคี ช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2556 จำนวน 800 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีความตระหนักถึงคุณค่ามรดกโลกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.99$) ซึ่งข้อมูลจากผู้มาเยือนเห็นด้วยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เราควรอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่เพื่อให้เป็นพื้นที่มรดกโลกต่อไป ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของพื้นที่มรดกโลกร่วมกันและมีหน้าที่ร่วมกันอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลกนี้ไว้ และการรักษาพื้นที่มรดกโลกเป็นประเด็นที่สำคัญในระดับประเทศที่ทุกคนควรให้ความตามลำดับ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเน้นการเห็น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ปัจจัย	Estimate	Std.Error	Wald	p
ปัจจัยด้านบุคคล				
ภูมิฐานะ				
- ในพื้นที่	-0.029	0.181	0.026	0.873
- นอกพื้นที่	-	-	-	-
ระดับการศึกษา	0.315	0.060	28.021	0.000*
ปัจจัยด้านนันทนาการ				
ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่	0.015	0.023	0.433	0.510
จำนวนกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงในพื้นที่	-0.027	0.054	0.253	0.615
จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน	0.111	0.047	5.609	0.018*
ฤดูกาลในการมาเยือนพื้นที่				
- นอกฤดูกาลท่องเที่ยว	0.398	0.180	4.913	0.027*
- ในฤดูกาลท่องเที่ยว	-	-	-	-
จำนวนวันในการมาเยือนพื้นที่	0.028	0.111	0.063	0.801
ปัจจัยด้านความคิด				
ความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก	0.128	0.018	48.814	0.000*

หมายเหตุ * $p \leq .05$

$\chi^2 = 2577.977$, $df = 2600$, $p = .000$, Pseudo $R^2 = 0.148$ (Nagelkerke)

คุณค่าของมรดกโลก หน้าที่ของประชาชนทุกคนต่อพื้นที่มรดกโลก และการให้ความสำคัญต่อพื้นที่มรดกโลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าและความสำคัญต่อพื้นที่มรดกโลก รวมถึงรู้หน้าที่ของตนต่อพื้นที่มรดกโลกของผู้มาเยือน นอกจากนี้ ผู้มาเยือนมีการรับรู้ผลกระทบด้านบวกที่เกิดขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.24$, $SD = 1.39$) ผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านบวกที่เกิดขึ้นที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและภาครัฐ การสร้างโอกาสในการจ้างงาน สร้างอาชีพ และส่งเสริมให้ผู้มาเยือนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ตามลำดับ และผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านลบ โดยภาพรวม ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 1.13$) ด้านผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างรีสอร์ท การสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และปัญหาทัศนียภาพจากแผ่นป้ายโฆษณาต่างๆ ตามลำดับ และนอกจากนี้ ระดับการศึกษา จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ฤดูกาลที่มาเยือนพื้นที่ และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบของผู้มาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบสามารถอธิบายได้ดังนี้

ระดับการศึกษาของผู้มาเยือน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาการรับรู้ของ Petrosillo, Zurlin, Corlian`o, Zaccarelli and Dadamo (2007) และ Phumsathan (2013) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ความรู้คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติการและทักษะความเข้าใจ และการที่มีระดับการศึกษาสูงก็จะได้รับ

ความรู้ในวิทยาการด้านต่างๆ รวมถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย (โสภะ, 2521) ดังนั้น ผู้มาเยือนที่มีระดับการศึกษาสูงจึงเกิดการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวมากกว่า

จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว เนื่องจาก วัตถุประสงค์การรับรู้ จะมีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ซึ่งความเข้าใจและความคุ้นเคยเป็นองค์ประกอบของวัตถุประสงค์การรับรู้ เมื่อมีความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้าเกิดขึ้น บุคคลจะใส่ใจและเกิดการรับรู้ (วันชัย, 2544) ดังนั้น ผู้มาเยือนที่ได้ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง จึงเกิดการรับรู้ผลกระทบได้มากกว่า

ฤดูกาลในการมาเยือนพื้นที่ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาการรับรู้ของ Gorner and Cihar (2011) เนื่องจากช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเกิดผลกระทบทางการท่องเที่ยวในระดับมาก และเมื่อถึงช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยวได้สิ้นสุดลง พื้นที่และสภาพแวดล้อมต่างๆ เกิดความเสื่อมโทรมและไม่ได้รับการดูแลฟื้นฟู ดังนั้น ผู้มาเยือนมาพื้นที่ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวจึงเกิดการรับรู้ได้มากกว่า

ความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลกของผู้มาเยือน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยว เนื่องจาก ความตระหนักหมายถึง ความสนใจ ความสำนึก การรับรู้รับทราบ โดยให้ความสำคัญต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมถึงการให้คุณค่าต่อมรดกโลก ซึ่งการให้คุณค่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกการรับรู้ของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีการรับรู้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ของบุคคลนั้น (โสภะ, 2521; จำเริญ, 2529)

ดังนั้น ในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่มรดกโลกและคุณภาพของประสบการณ์ของผู้มาเยือนจึงควรมีการจัดการ ดังนี้

1. ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบที่ผู้มาเยือนมีระดับการรับรู้มากที่สุด คือ การบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างรีสอร์ท การสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และทัศนอุจาดจากแผ่นป้ายโฆษณาต่างๆ ดังนั้น ควรให้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีมาตรการควบคุมการเพิ่มขึ้นของรีสอร์ทในพื้นที่ตำบลไทยสามัคคี เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาบุกรุกและการสูญเสียพื้นที่ธรรมชาติ รวมถึงควบคุมป้ายโฆษณาต่างๆ ที่มากเกินไป ทำให้บดบังทัศนียภาพทางสายตาดจนเกิดทัศนอุจาด นอกจากนี้

2. สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบของผู้มาเยือนพบว่า ระดับการศึกษา และความตระหนักต่อคุณค่ามรดกโลกเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการผู้มาเยือนในเชิงรุกโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านโปรแกรมสื่อความหมายต่างๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของพื้นที่มรดกโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและสาเหตุของการเกิดผลกระทบทางการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ลดผลกระทบต่อพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีอีกสองปัจจัยที่สำคัญคือ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่มาเยือนและฤดูกาลที่มาเยือน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ควรร่วมมือกันจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่รวมถึงฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติให้กลับมาสวยงามและสมบูรณ์ดังเดิม

3. ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกที่ผู้มาเยือนมีระดับการรับรู้มากที่สุด คือ การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและภาครัฐ การสร้างโอกาสในการจ้างงานสร้างอาชีพ และส่งเสริมให้ผู้มาเยือนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในชุมชนท้องถิ่น รวมถึง ควรมีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ให้หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้มาเยือน

มีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์มากขึ้น

4. สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้ใช้ประโยชน์กลุ่มอื่นๆ เช่น ชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี พ.ศ. 2556 ภายใต้แผนงานวิจัย “โครงการผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติทับลาน”

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2550ก). *แผนการจัดการกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่*. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2550ข). *แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติทับลาน เล่ม 1 ข้อมูลพื้นฐาน*. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.
- จำเนียร โชติช่วง. (2529). *จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันชัย มีชาติ. (2544). *พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงสรรค์ ภูมิสถาน. (2556). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 01308535 การจัดการการท่องเที่ยว*.

- ภาควิชาอนุรักษวิทยา, คณะวนศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
โสภาค สุพิณสุชัย. (2521). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี. (2556). *แผน
พัฒนาตำบล 3 ปี (พ.ศ. 2556-2558)*. องค์การ
บริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, อำเภอวังน้ำเขียว,
นครราชสีมา.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*.
New York, NY: John Wiley & Sons.
- Deng, J., Qiang, S., Walker, G. J., & Zhang, Y.
(2003). Assessment on and perception of
visitors' environmental impacts of nature
tourism: A case study of Zhangjiajie National
Forest Park, China. *Journal of Sustainable
Tourism*, 11(6), 529–548.
- Floyd, M. F., Jang, H., & Noe, F. P. (1997). The
relationship between environmental concern
and acceptability of environmental impacts
among visitors to two US national park settings.
Journal of Environmental Management, 51(4),
391–412.
- Gorner, T., & Cihar, M. (2011). Seasonal differences
in visitor perceptions: A comparative study of
three mountainous national parks in central
Europe. *Journal of Environmental Protection*,
2(8): 1046–1054.
- Hammitt, W. E., & Cole, D. N. (1998). *Wildland
recreation: Ecology and management* (2nd ed.).
New York, NY: John Wiley.
- Leujak, W., & Ormond, R. F. G. (2007). Visitor
perceptions and the shifting social carrying
capacity of South Sinai's Coral Reefs.
Environmental Management, 39(4), 472–489.
- Marion, J. L., & Reid, S. E. (2007). Minimising
visitor impacts to protected areas: The
efficacy of low impact education programs.
Journal of Sustainable Tourism, 15(1), 5–27.
- Petrosillo, I., Zurlin G., Corlian`o, M. E.,
Zaccarelli N., & Dadamo, M. (2007). Tourist
perception of recreational environment and
management in a marine protected area.
Landscape and Urban Planning, 79, 29–37.
- Phumsathan, S. (2013). Environmental value
orientation and environmental impact
perception of visitors to Khao Yai National
Park. *Kasetsart Journal*, 34(3), 534–542.
- Priskin, J. (2003). Tourist perceptions of
degradation caused by coastal nature-based
recreation. *Environmental Management*, 32(2),
189–204.
- The United Nations Educational Scientific &
Cultural Organization. (2010, 25 July-3
August). *Convention concerning the
protection of the world cultural and natural
heritage*. Reported on the international
workshop Advancing Sustainable Tourism at
Natural and Cultural Heritage Sites, Brazil.
Rome, Italy: United Nations.

TRANSLATED THAI REFERENCES

- Chotchvang, J. (1986). *Psychology of perception and
learning*. Bangkok, Thailand: Ramkhamhaeng
University Press. [in Thai]
- Chupikulchai, S. (1978). *General Psychology*.
Bangkok: Thai Wattana Panich. [in Thai]
- Department of Nation Parks, Wildlife and Plant
Conservation. (2007a). *Dong Phrayayen-Khao
Yai Forest Complex Master Plan*. Department
of Nation Parks, Wildlife and Plant

- Conservation, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Department of Nation Parks, Wildlife and Plant Conservation. (2007b). *Thap Lan national park Master Plan no.1 Information Base*. Department of Nation Parks, Wildlife and Plant Conservation, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Meechati, V. (2001). *Management Behavior in Public Organization*. Chulalongkorn University, Faculty of Political Science. Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Phumsathan, S. (2013). *Teaching publications: Tourism management*. Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University. Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Taweerat, P. (2000). *Research method in behavioral and social sciences*. Bangkok, Thailand: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Thai-Samakki Subdistrict Administrative Organization. (2013). *Subdistrict Development Plan (2013–2015)*. Thai-Samakki Subdistrict Administrative Organization, Wang Nam Keaw District, Nakorn Ratchasima province, Thailand. [in Thai]